

www.tiye-international.org

Vergelijking Verkiezingsprogramma's 2025

Anti Discriminatie

Vluchtelingen en Asiel

Zorg

Inkomen

Klimaat

Anti Discriminatiebeleid	PVV	GL PvdA	VVD	NSC	D66	BBB	CDA	SP	Denk	PvdD	FvD	SGP	CU	Volt	Ja21	Bij1
Maatregelen voor strenger anti-discriminatiebeleid	– ¹	X	X	X	X	– ²	X	X	X	X	..	..	X	X	X	X
Om scholieren op de middelbare school meer gelijke kansen te geven, moet de selectie voor vmbo, havo of vwo pas worden gemaakt na een aantal jaren gezamenlijke onderbouw	–	X	–	–	X	–	–	X	X	X	–	–	X	X	–	..
Vluchtelingen- en Asielbeleid																
Gestemd in de Tweedekamer: Asielnoodmaatregelenwet moet worden ingevoerd	X	–	X	X	–	X	–	–	–	–	X	X	–	–	X	
Gestemd in de Tweedekamer: Er moet een tweestatusstelsel voor asielzoekers komen	X	–	X	X	–	X	–	–	–	–	X	X	–	–	X	
Het moet strafbaar worden om zonder verblijfsvergunning in Nederland te zijn	X	–	X	X	–	X	X	–	–	–	X	X	–	–	X	–
Nederland moet veel minder asielzoekers toelaten, ook als dat betekent dat we internationale afspraken moeten opzeggen	X	–	X	X	X	X	X	–	–	–	X	X	0	–	X	–
De landelijke overheid mag gemeenten verplichten meer asielzoekers op te vangen, zodat de opvang eerlijk over Nederland wordt verdeeld	–	X	–	–	X	–	X	X	X	X	–	–	X	X	–	

¹ De PVV wil ontslag Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme en intrekken van de excuses voor het slavernijverleden en de politionele acties

² Volgens de BBB is in Nederland is geen plek voor discriminatie, maar noemt discriminatie alleen als reden om asielzoekers terug te sturen naar land van herkomst als zij andere asielzoekers in een azc bedreigen op grond van bijvoorbeeld geloof of seksuele voorkeur.

Zorgbeleid	PVV	GL PvdA	VVD	NSC	D66	BBB	CDA	SP	Denk	PvdD	FvD	SGP	CU	Volt	Ja21	Bij1
Eigen bijdrage zorgverzekering	lager	lager	440	385	385	lager	440	lager	lager	lager	lager	385	385	440	440	lager
Basispakket bevrozen	–	–	X	–	X	–	–	–	–	–	–	X	X	X	X	–
Meer geld uitgegeven aan jeugdzorg, ook als de belastingen hierdoor stijgen	–	X	–	–	X	–	–	X	X	X	–	–	0	X	–	
Ouderschapsverlof en Mantelzorgverlof uitbreiden	..	X	..	..	X	..	X	X	..	X	X	X	X	X	..	X
Kinderopvang moet voor alle gezinnen gratis worden, ook voor ouders die niet werken	–	X	–	–	X	–	–	X	X	X	–	–	–	X	–	X
Inkomensbeleid	PVV	GL PvdA	VVD	NSC	D66	BBB	CDA	SP	Denk	PvdD	FvD	SGP	CU	Volt	Ja21	Bij1
Verhogen wettelijk minimumloon	..	13,3%	5%	€18	10%	..	..	€18 ³	€18	€18 ⁴	..	..	10%	7%	..	€19 ⁵
In plaats van het minimumjeugdloon moeten jongeren vanaf 18 jaar hetzelfde minimumloon krijgen als volwassenen	X	X	–	X	X	–	–	X	X	X	–	–	X	X	–	X
De bijstandsuitkering moet altijd blijven meestijgen met het minimumloon	0	X	–	X	X	X	X	X	X	X	–	X	X	–	–	..
Het eigen risico is nodig om de zorgkosten betaalbaar te houden	–	–	X	X	X	0	X	–	–	–	X	X	X	X	X	–
De hypotheekrenteaftrek moet verder worden afgebouwd	–	X	–	-	X	–	X	X	0	X	–	-	X	X	–	

³ Conform EU-richtlijn minimumlonen (Richtlijn, 2022) die onder andere voorstelt om het minimumloon te koppelen aan zestig procent van het mediane loon. Dat zou per 1 januari 2026 €18 betekenen en €20,90 per 1 januari 2030

⁴ Zie noot 1

⁵ Zie noot 1

Klimaatbeleid	PVV	GL PvdA	VVD	NSC	D66	BBB	CDA	SP	Denk	PvdD	FvD	SGP	CU	Volt	Ja21	Bij1
Extra inspanningen om klimaatdoelen te halen	— —	X	0	0	X	—	X	X	X	X	— —	0	X	X	—	X
Overigen	PVV	GL PvdA	VVD	NSC	D66	BBB	CDA	SP	Denk	PvdD	FvD	SGP	CU	Volt	Ja21	Bij1
Meer aandacht voor de koloniale geschiedenis in het Nederlandse onderwijs	—	X	-	0	X	—	-	X	X	X	—	-	X	X	—	X
Meer geld naar het openbaar vervoer, ook als daardoor minder geld overblijft voor wegen	-	X	-	X	X	-	-	X	0	X	-	0	X	X	-	X

Bronnen:

Verkiezingprogramma's 2025 van PVV, GroenLinks-PvdA, VVD, NSC, D66, BBB, CDA, SP, Denk, Partij voor de Dieren (PvdD), Forum voor Democratie (FvD), SGP, CU, Ja21 en BIJ1

<https://tweedekamer2025.kieskompas.nl>

<https://www.cpb.nl/keuzes-in-kaart-2025-2028>

<https://www.volkskrant.nl/kijkverder/2025/stemchecker-tweede-kamer-2025~v1477077/>